

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2055 :: ANY XL

15 cèntims = Atrassats 30

BARCELONA 17 DE MAIG DE 1918

El càrrec més ben pegat del Municipi

**PERFUMEUVOS
amb
LOCIONS de MYRRURGIA**

CAJA NACIONAL DE SEGUROS SOCIALES

Societat Anònima

RAMBLA DELS ESTUDIS, 8. - BARCELONA

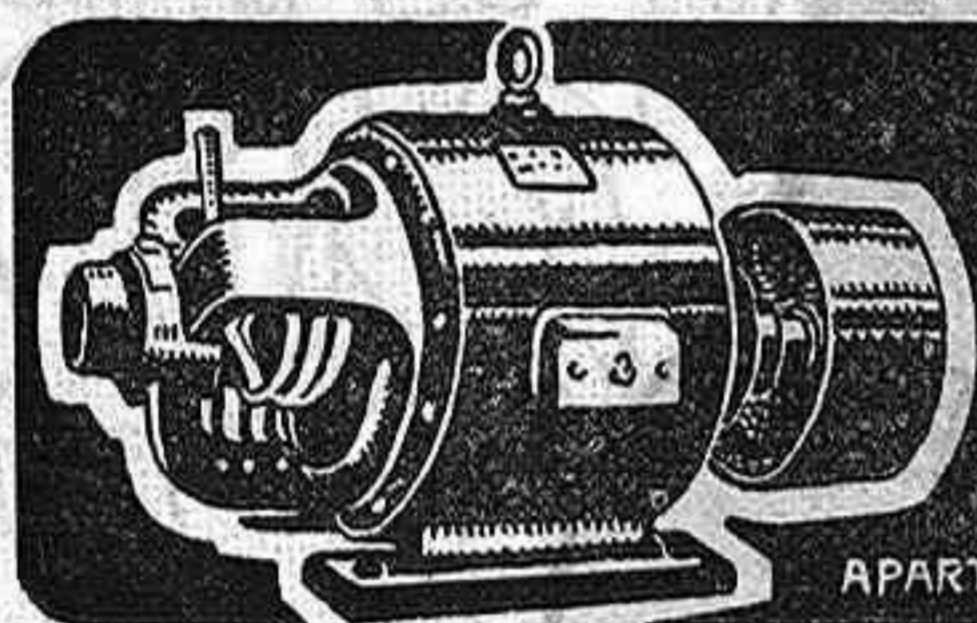
Pensions diàries:

Per perdua de treball.

Estalvi de cuotes.

Repartiment de beneficis.

Autoritzat per la Comissaria General de Segurs

APARTAT 189

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa

ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS - ELECTRE-BOMBES - ALTERNADORS - TRANSFORMADORS
DINAMOS - VENTILADORS - ETC. - DEMANIN-SE PRESUPOSTOS -

MÉNDEZ NUÑEZ Nº 17.

TEL. A 1249

UII! UII!

Hi ha qui compra vestits i calçat usats i els paga a preus increïbles

Se fan tractes en la botiga i si convé se passa al domicili dels venedors

102, HOSPITAL, 102

Sucursal: Rbla. de les Flors, 25, interior

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cólicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
Sinonimos: Urotropina - Hexametileno tetramina Formina

PÍDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agte. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

Bloks Notes

a DÈU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

BAZAR DE LA UNIÓN
Carrer de la Unió, 3. - BARCELONA

Utils per a escriptori :: Tintes superiors :: Impressions comercials de totes menes

Lithinés du Dr Gustin

contra mal de piedra, gota, reumatismo, cólicos hepáticos y nefríticos

ESCLAT PRIMAVERAL

AMB un trajo clar, un clavell al trauc i el berret de palla obrint-se damunt del cap com una rosa-tè, el bon barceloní podia ésser el diumenge passat, com en els diumenges futurs, el símbol de la ditxa. La Primavera de la Natura li ofería un Sol rutil·lant i un aire tebi; la primavera ciutadana,

courses de braus, courses de cavalls, exposició de pintures, balls, cines, teatres, tangos, cançons i voluptuositats diverses. Si es sentia poble, se li obria el camí dels braus; si volia aparèixer com aristòcrata, prenia la carretera de l'hipòdrom; si desitjava actuar d'intel·lectual, se n'anava a l'exposició de pintures, i si home de pràctica sapiència, volia allunyar-se de les mundanes vanitats per a fruit les delícies dominicals, tenia mil caus i cataus on poguer veure i tocar la bondat de la vida en primavera.

Barcelona ha trobat així la justa divisió del divertiment. Als braus ens sentiem plenament poble. Fumem ostensiblement un puro, bevem amb alegria anacreòntica, ens desvergonyim amb la dona que seu a prop, amb els desconeguts que esvaloten, amb els «toreros» que treballen i amb el president que dirigeix. Ho sabem tot, sense saber res. Una igualtat tan forta com la de la mort ens uneix a tots, rics i humils, intel·ligents i totxos, constituint-nos en espectadors i res més. La plaça té una sola ànima que fa sempre un mateix crit i un gest idèntic. Llàstima que el reglament no imposi l'obligació de què tot espectador s'ha de treure, a la plaça, l'americana, per a arrodonir la festa. Així l'igualtat seria més completa i seríem més poble. Perquè si en els braus no hi cab l'anar de levita, ni de «jaquet», per a la lliure gesticulació i la confraternitat flamenca s'haurien de treure tots l'americana.

En canvi, les courses de cavalls són l'inrevés dels braus. El poble no té res que veure amb elles, i així com a la plaça, llençar una injúria a l'autoritat presidencial fa flamenc i aficionat entenimentat, a les courses de cavalls no es pot dir res contra la casa, es respecten els cavalls senyors, i s'acompanya la marxa de les aques amb tota la correcció. I no hi ha res que faci sentir-se senyors als nostres burgesos com apostar per un animal de casa noble. Quina emoció, jugar a favor d'un cavall del duc de

Toledo! Quin orgull guanyar pel rei, acompanyat del reil i quines hores d'aristocràcia les passades a l'hipòdrom, mostrant els botins blancs, el «jaquet» ribetejat, la capsa dels binocles creuant el pit com una banda, i saludar sempre i parlar dels cavalls amb amor, dient-los-hi sempre el nom estranger i estravagant. Es pot establir aquestes diferències: Els braus són a les courses de cavalls, com el «Mellao» al duc de Toledo, el «Pesetero» al *mailcoach*, i la brusa dels del sol al «jaquet».

En canvi, l'exposició de pintures, amb el seu públic, és una cosa gris i menestrada, ni poble, ni aristocràcia, ni instint, ni intel·ligència. Jo no hi he vist mai una cara alegre en les exposicions de pintura, ni tampoc entristida. Són cares d'avorrits que no saben on anar, cares de badochs que no hi entenen. Perquè la pintura no la comprèn ningú, fora d'alguns iniciats. De literatura tothom en parla; escoltant música, la frueix o s'adorm, però mirant quadres, la gent mai sap dir si el que mira li és grat o ingràt, o si el té per bo o per dolent. Veu un cromó, l'alaba o li asseguren que allò no val res. Contempla les teles d'En Suñer, per exemple, li desplauen i escolta que allò és una meravella.

Encara recordo aquells ulls sorpresos de la gent que en l'Exposició d'Art Francès es deturava davant de les dues teles d'En Cezane. «Valen 100.000 francs», els hi deien. I quan repetint l'humorada d'un pintor, sentien que d'aquells quadres exposats en una escaleta i en mig d'altres, ningú se'n adonaria, pensaven que si, que almenys ells no sabrien distingir aquell Cezane de 100.000 francs, d'aquells altres paisatges per als menjadors a 7'50.

La Primavera esdevé en les sales d'una exposició cosa trista; als braus, massa aixelabrada i cridaire; a les courses de cavalls, massa senyora i encatronada. La primavera barcelonina, lector, com la de París, demana una font, una taula rústega, menjar alegre, vi, uns amics i unes amigues. Tots els que passaren per París, a l'arribar la Primavera, sospiren: Aquells recones del Sena!... El nostre Ramon Reventós hauria de fer una adreça de tots els recones forans de Barcelona, tan bells com els del Sena. Dir a la gent les delícies de Sant Genís i de Pedralbes, de la Mina i de Montjuic, de Vallvidrera i del Llobregat.

Es clar que aquesta primavera barcelonina quedaria una mica cançó d'En Clavé, però ni als braus, ni a les courses de cavalls, ni a les exposicions la trobareu la Primavera, sinó tornant cap a Barcelona, a l'hora baixa, després d'haver ofert sacrifici a tots els déus alegres. Fins que l'Estevet no cercà la Primavera per les afores, no va veure ni bonica la vida, ni bo el vi, ni «espaiosa» a la dona.

PARADOX

—Veu aquesta casa tan bonica?
—Sí
—Doncs no és meva.

Nocturna

Aquesta la vaig a comptar amb les narines un poc arremangades perquè és veritable i perquè al recordar-la, em ve una mena de cosa que em fa vibrar els nervis com si fossin cordes de violí.

Era en una època que donava el salt de la garrotxa quan els altres anaven a deixar la empremta de llurs carns entre la flonjor dels llençols. Era a la sortida dels teatres que jo tirava bulevard avall amb els ulls plens de trenyines i amb un humor de barjaula que s'accentuava al aspirar l'aroma de les passantes i l'ambient de petroli.

Anava dret al mercat central «Les Halles» o sigui l'estòmac de la ciutat dels pàries. L'únic troç de París que resta il·luminat tota la nit. Abans, a la sortida dels teatres, tothom hi anava a menjar la sopa calenteta. Ara sols hi havia algun barracó en els que venien salsitxes de carn de cavall. Jo sempre hi arribava a l'hora en que s'ensopegava a passar el carro cel·lular d'on en sortia un cant impúdic que s'agermanava a les paraulotes que llençaven les conquistadores de la tradicional salsitxa.

Una nit un dels venedors oferí als clients unes costelletes—que deia que eren de cabrit—que no desagradaren del tot. I de des de aquell dia, abans d'anar a sentir el cant dels grans rotatius, em menjava una costelleta.

Passaren tres setmanes i una nit al anar a fer la compra de sempre veig un grupu de gent discutint desafortadament. El barracó era tancat. Un policia al davant. In-

trigat per aquella mutació vaig interrogar a un tipu que, després d'escupir i tivar-se els pantalons amunt, em respongué amb un *argot* ferreny.

—Res; que aquest porc de venedor acaba d'ésser agafat perquè venia costelles de goç!

FERRAN D'EGARA

A CAU..... D'ORELLA

Claretat científica

L'Institut d'Estudis Catalans, per a que la lleugera primavera tingués una miqueta de serietat, ha organitzat per als que no vagin a les curses de cavalls o de braus, ni a les exposicions o concerts, unes conferències de ciència primaveral.

¡I quina ciència! L'Ors, aquell que es posa a les targetes «Membre de l'Institut» per a que el prenguin per membre de l'Institut de França, dóna tres conferències sobre aquesta tesi:

Una superació teòrica de la contradicció de termes entre mecanicisme i dinamisme és donada, i potser imposada, per certes concepcions *cicliques* de l'univers fenomenal que, tenint són precedent en l'hipòtesi platònica de l'*Any perfecte* i en general en totes les teories, orientals i occidentals, antigues i modernes, de l'*eternal recomençament*, es tradueix també, dins la ciència moderna, en les anomenades lleis de Mendel, en la llei de constància del medi orgànic, etc.

Si Molière hagués escrit *El Savi*, parlaria així.

Però desseguida arribà un senyor Josep M.ª Barnola, professor, res meyns, que del Col·legi Màxim de Sarrià i ens treu amb les seves ingenuïtats científiques el regust de la cultilainiparla de l'Ors.

El senyor Barnola, tractarà dels «Excitadors Biològics del regne vegetal». Es una llàstima que el professor mínim del Col·legi Màxim de Sarrià no parli dels excitadors en el regne animal, però de totes maneres les seves conferències sembla que ens agradaràn.

Perquè els temes són aquests; «Excitació tècnica», «Excitació lumínica», «Excitació química»... Finalment el senyor Barnola arribà a l'últim tema, a la «tacto-excitació». Nosaltres, compreguerem immediatament que el senyor Barnola, després de parlar de tota mena d'excitacions, no podria prescindir de la tacto-excitació, i per a què el seu auditori surti amb un coneixement complet de les excitacions i tacto-excitacions, acaba descrivint els «orguens adaptats an aquests fenòmens».

Tots els que s'exciten s'han apresat a inscriure's en el curs del senyor Barnola. Lo que ens estranya és que les conferències sobre excitacions siguin en número de sis. Perquè el sisé...

La viuda del voluntari

Un dia, una pobre dona, es presenta an En Ribé, capità de la guàrdia urbana.

—El meu marit és mort.

—¿I què era el seu marit?

—Empleat, però havia estat voluntari a la guerra i crec que els hi donen alguna cosa a les famílies dels voluntaris.

En Ribé, pensa lo que podrà fer per aquella pobre dona i recordant-se del «Comitè de germanor amb els voluntaris catalans», l'envia a la secretaria del Comitè. El Secretari, En Lluís Massot i Balaguer, futur, regidor, futur diputat, futur figurant ilustre, l'envia cap al pare dels voluntaris catalans que lluiten a França, el Dr. Solé i Plà.

I arriba finalment la viuda davant d'En Solé i Plà.

—Digueu, bona dona.

—El meu marit és mort, i com que havia estat voluntari, crec que tinc dret a alguna cosa.

—On era a Verdun?

—No senyor, no, a casa.

—A casa? Però no dieu que era voluntari.

—Si senyor, voluntari de la guerra d'Àfrica.

Coincidències mèdico-militars

Quan arribà el general Barraquer, tots pensaren que arribava un general nostre. Era català i germà del famós oculista Barraquer.

Es rellevat i nomenat capità general de Catalunya el general García Menacho. Ignorem si és català, però és quasi germà d'un oculista famós. En Menacho.

A l'ésser comentades aquestes coincidències, l'oculista senyor Dolcet digué:

—Si jo tingués un germà general, no podrien enviar-lo a Catalunya, perquè encara que hi ha hagut un general Dulce, el meu germà seria més, seria Dolcet. I figureu-vos un bàndol d'estat de guerra firmat pel general Dolcet!

Història d'En Melcior Garra

No hi ha res tan trist com la solitud, que diguin el que vulguin, i En Melcior per més que fruís de la companyia del gos, del boc i de les cabres que l'obeïen i l'estimaven trobava a mancar el tracte amb criatura humana en aquelles llargues hores, durant les quals el re-mat pasturava. Ja n'estava tip de estar-se ajegut damunt la pinassa

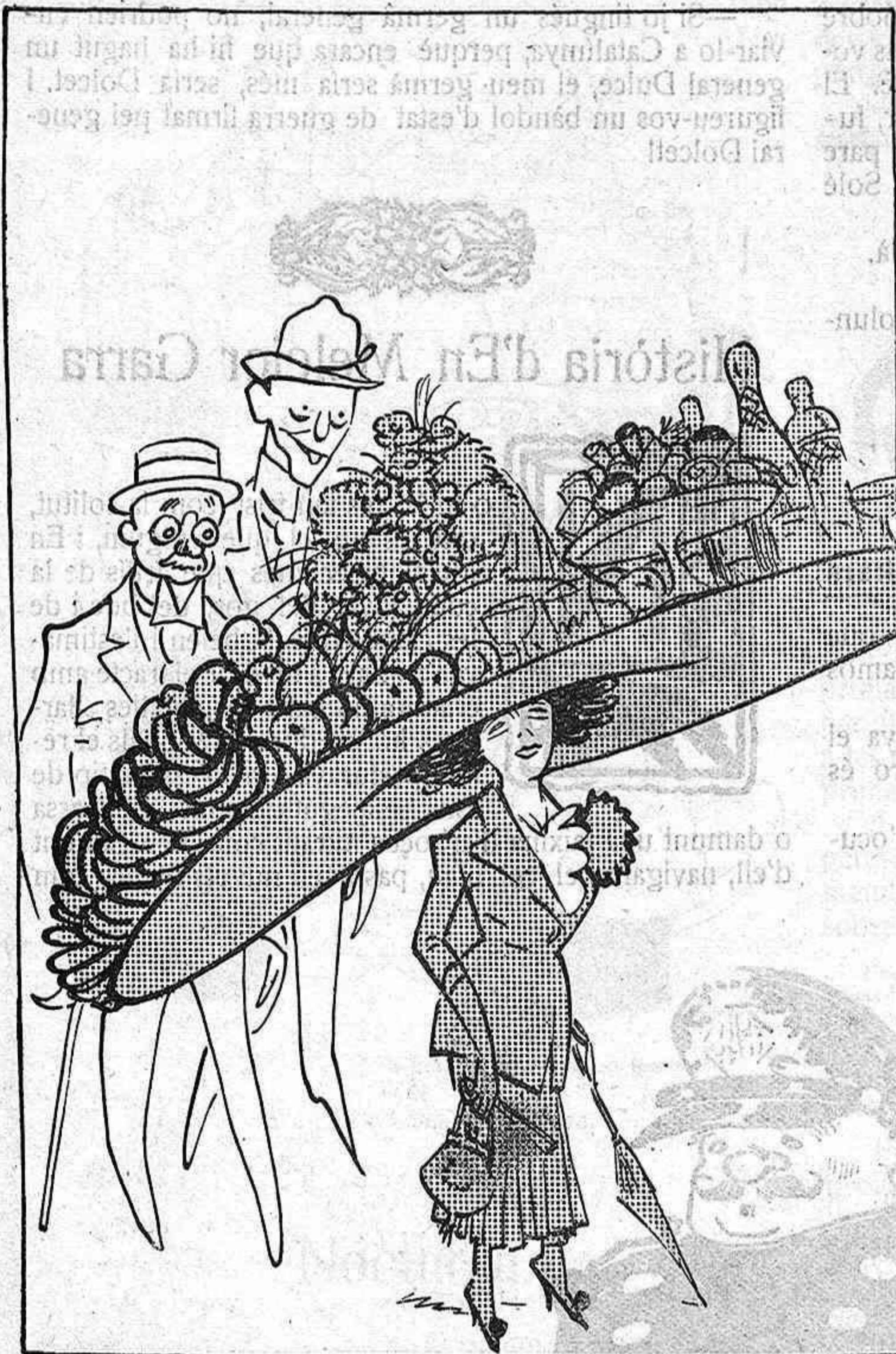
o damunt una faixina d'arboços mirant com per damunt d'ell, navegant pel cel blau, passaven núvols blancs com

PUJAROL

MUNICIPALITZACIÓ DE LA CARN

—Cristol... El meu rechidor debe tenir convidats avui!

—Què me'n dius d'aquesta moda de primavera?
—Això no és un sombrero; això és un banquet.

immensos flocs de cotó; la remor dels arbres, per ell tan estimada, hi havia moments que l'empipava... Si En Melcior hagués estat un pastor d'aquells de flabiol o de cantar romanços, encara, però no, En Melcior era un pastor molt poc poètic. El que li agradava més era atiar al boc i desseguida tirar pedres.

I el que són les coses, per mediació del boc féu una amistat que, per desgràcia d'ell, tenia de durar tota la vida. Un dia, En Tesa, abans de marxar En Melcior, el cridà i li digué:

—Els de càl Roig necessiten el boc, porta el remat cap a sota del turó d'En Sureda i allí baix en el camí fondo et vindran a trobar; no el deixis que's cansi abans, perquè el geperut vindrà amb tres cabretes poncelles.

En Melcior respongué estava entès, engegà les cabres i sortí. Arribà a lloc i esperà, al cap de poca estona comparegué el dit geperut, que no era sinó el cabrer de càl Roig. Ja tenen raó, ja, els que diuen: bèstia assenyalada? *liberanus domine*; dintre aquell cos esguerrat hi havia més fel que en la bufeta del fetge; tenia més mala inten-

ció que un bou i era'lasciu com un mico.

Es trobaren els dos pastors, En Melcior engegà el boc, les cabretes tremolaren com fulla a l'arbre i passà el que passa sempre. En Melcior i En Jaumet, que així es deia el geperut, es feren un gran tip de riure, després tingueren grans treballs per a aturar la bèstia que saltava enardida. Per fi, En Melcior la subjectà per la barba i el morro i En Jaumet li lligà el davantal. Ell comprenqué que s'havia acabat la broma i es posà a pasturar.

Retornaren els dos nous companys amb els remats barrejats i abans de separar-se quedaren en trobar-se, a l'endemà, en la fondalada d'En Pésol, però En Melcior no pogué anar-hi; quan es posaren a sopar, En Miquel Tesa, el seu protector, tingué el segon atac i aquest no pogué aguantar-lo. Es molt fort el vi d'aquelles terres, és massa vi, abans de tenir l'any esdevé ranci. Prou hi acudiren tots els veïns i el senyor metge, tot fou debades, només hi hagué temps per a l'extremaunció i encara, segons alguna veïna, no valgué, perquè quan l'untaven, En Miquel, ja no era d'aquest món. Tantseval, l'intenció fou bona.

En Melcior, que ja sabia bastant bé el que és el món, s'affligí molt i molt amb la pèrdua del seu mestre i protector; bastant més que quan morí son pare, cert que aleshores no tenia coneixement. Vegé altra vegada onejar en el balcó la bandera negra de la germandat i tornà a seguir el camí del cementiri, darrera del cotxe de morts. Aquesta vegada no li feien mal les sabates, estrenava espadnyes tapades de les bones, de les de fil, no aquelles punxagudes de cotó.

Acabat l'enterrament tornà a casa; les cabres belaven desesperades, En Melcior, es tombà a la mestressa i li digué:

—S'han d'engegar, estan neguitoses.

—Sí; despulla't, que t'arreglo el dinar.

—No tinc gana.

—Es igual, dina. Tampoc en tinc jo i dinaré.

En Melcior, pujà a dalt i es mudà de roba i d'espadnyes. Després baixà a dinar, abans d'anar-se'n digué:

—No sé si deixar la Blanca.

—Perquè?

—Està molt avençada.

—Treu-la, treu-la.

Engegà i sortiren, trobà a En Jaumet amb el seu remat que l'esperava; costa amunt la Blanca feia el ronço, En Melcior ho indicà a En Jaumet i aquest li digué:

—No anem gaire lluny.

No arribaren ni a la carena, s'assegueren en un marge i de sopte En Melcior cridà:

—Blanca! Blanca!

Res cercaren per allí i la trobaren entre unes mates, estava cabridant.

En tingué dos; carregaren cada company amb un i baixaren la costa seguits per la mare que quasi no es tenia i anava fent: M e e e e . . . e.

R.

PAPERAM

VIDA D'HEROI.—NARCÍS MONTURIOL, per *Puig Pujadas*.—Un tribut pòstum que l'il·lustrat escriptor figuerenc dedica al immortal inventor de la navegació submarina. El llibre, que forma un compacte volum, està molt ben escrit i en ell s'hi encomana el respecte i l'admiració al savi infortunat. Interessa, sobre tot, en ell la part històrica de aquella vida tota austeritat i abnegació que's donà per enter a la ciència arrostrant tota mena de sofriments i penalitats i havent-se de aclofar davant de l'ignorància i la maldat dels homes del seu temps. Es obra perfectament documentada i lo més seriós i més complet que s'ha escrit sobre En Monturiol i el seu invent; volem dir que resulta tan sòlida, durable i monumental com el mateix monument que la ciutat de Figueres acaba de alçar-li. Va acompanyat de un sentit pròleg degut a l'Ignasi Iglesias.

LA NOVELA D'UN BIBLIÒFIL, per *R. Miquel i Planas*.—Es el llibre que ens ocupa un llibre que no es ven, i realment és un llibre que no té preu, en el bon sentit de la paraula. Es tracta de uns diàlegs molt ben escrits, a estones graciosos, a ratos plens de una sàtira crítica molt instructiva, entre un bibliòfil i un marquès aficionat a la lectura. En la primera part de l'obra demostra l'autor els pregons coneixements que posseeix en materia de arts gràfiques i el bon gust que té respecte a bibliografia; en la segona ens conta una veritable història dramàtica, l'història del marquès, demostrant-nos amb ella el senyor Miquel i Planas que, si's dediqués a escriure novel·les ho faria també molt bé. Apa, vinga la novel·la a seques. El volúm va exquisidament presentat.

POESIES CATALANES, per *Josep Robreño*.—Recull de composicions humorístiques, satíriques i polítiques, publicat per la *Biblioteca-Bonavia*. Es una bella mostra de la nostra literatura lleugera de començos del segle XIX.

DE TOTS COLORS, per *Joaquim Buigas*.—Una col·lecció de narracions, escrites en forma humorística, que revel·len en l'autor excel·lents condicions per a conrear el gènere còmic. La prosa és sucosa i lleugera a la vegada, i els assumptes estan bastant ben triats, llegint-se amb un

interés extraordinari. No insistim, perquè la firma de senyor Buigas és ja coneguda dels nostres llegidors, puix ha honrat més d'un cop les planes de L'ESQUELLA. El llibre té una presentació elegantment artística.

EL GOBIERNO DE LAS MUJERES, per *Armana Palacio Valdés*.—Novel·leta publicada en la col·lecció «Los Contemporàneos». Correspònd al darrer fascicle surtit a llum.

REVUE FINANCIÈRE ET COMMERCIALE, 1917.—Publicada per la Swiss Bank Corporation, de Londres.

MEMORIA.—La corresponent al any 1917 publicada per la Junta Municipal de Protecció a l'Infància i Repressió de la Mendicitat de Figueres.

SEPT CIÈNCIES

Mossen Quimet exalta la castetat i el gran pudor de una *hica* de Maria.

—Mireu si ho és, de candorosa—exclama—que quan veu que el sol s'ageu darrera de les muntanyes, la porrissona es torna tota vermella.

—Vostè, a pesar de tot, trobaria algun inconvenient en enviar els seus fills a estudiar a Alemanya?...

—Sí, senyor... un gran inconvenient: que no'n tinc de fills.

GLOSARI

POESIA I CLERECIA

» Aquella missa rasa de la Sèu... » llegia graciosament en la festa dels darrers «Jocs» Mossèn Puntí, guanyador del premi de la «viola». I tots els oients acoblats al Palau de la Musica Catalana somreien amablement davant la gentil sotana.

Ja tenim un altre capellà poeta!—deien.

Des d'aquell xarment Rector de Vallfogona a mossèn Puntí, l'aixerit autor de Missa rasa, passant per mossèn Cinto, pel pare Collell i per mossèn Costa Llobera, quants i quants noms de religiosos no han vingut a enaltir els tradicionals lemes de la nostra Gaia Ciència!... Lo qual fa suposar que de trescentes composicions presentades, per terme mig, anyalment a concurs, la meitat, al menys, són enviades per capellans o seminaristes.

I a què és deguda aquesta relació entre la poesia i la clerecia?

¿Es que els clergues es dediquen a les ratlles curtes perquè tenen més temps per perdre, que diria el senyor Esteve?

¿Es que senten millor la poesia a causa de la fè que ells posseeixen o haurien de posseir?

Qui ho sap!

Lo cert és que s'hi dediquen amb persistent afany i que, en la proporció de nombre, naturalment, ho fan més bé que els altres. Sí, més bé, perquè ningú més que aqueix capellanet que's diu mossèn Puntí podia descriure un quadret místic com aqueix que ha guanyat la «viola», tan ben observat, tan plè d'humor i de tendresa cristiana:

MISSA RASA

Lema: Intima

Aquella missa rasa de la Sèu que diu un vell canonge cada dia quan encara fosqueja, no diguèn, es la cosa del món que sé més pia.

Dues estrelles en la fosquedat, cremen dos ciris, reverents, en l'ara; l'or vell groguís brilla de llur esclat y'l sant del fosch retaule treu la cara.

En aquesta hora y en aquell indret —com una maravella amagadica— fret en el clos y nua la paret, ara veurèu com hi diràn la missa.

Abans no surti, reparèu qui hi hà. La bona noya recullida y pura que hi va dejorn per que té de llevà' i es germanetes que han d'anà' a costura.

Y també hi és, ja d'ençà que han obert, tot espatlla vestida y arropada, aquella tia tan vella que's pert talment d'ençà d'aquella marfugada

que va tenir l'hivern passat, y tus a cada parenostre que comença quan encomana a Deu el seny il·lús d'un nebot que ¡Senyor! no sé que pensa.

Sobtat encís d'una aparició, còrb del reculliment, y la vellesa, pausat, tremoladig y secalló, ve'l sant prebere ab la cara encesa.

El sant prebere, quan hi ha arribat, puja la grau ab un daler qu'encanta y extén en l'ara'l parament sagrat. Ara, germans, ohim la missa santa.

Canonge vell y l'escolà menut, fan l'harmonia de llur veu tan neta qu'omple'l diàlech l'ampia quietut ab sò de bronze y drinc de campaneta.

Llegix, es tomba y obre mans y cor el clergue vell, vibrants llavi y parpelles; després el vi raja en la copa d'or ab la musica de les canadelles.

Devòra Sanctus y en ser qu'es passat no més sentim quan entra alguna dòna y'l grinyol cançoner d'aquell reixat y un cop de porta qu'en avall resona.

¡Ay, allavors quina devoció! El prebere, ab la faç extasiada, guayta'l Misteri de Nostre Senyó', braços oberts a punt de l'abraçada.

Per serhi, cada sant s'ha dexondit a dalt la violada claraboya; la vella fa un pluleig seguit, seguit, y dringuen els rosaris de la noya.

Y s'encomana tot aquell encant; y la cara també se'ns extasia, y pels llavis encesos, fet un cant, se'ns fon el cor com a la noya pia.

¡Ay, allavors! Ja us donch ben bé l'encís del món tan gran y tota sa bellesa, Senyor, per aquell tast de Paradís; que Vós hi sòu, immèns de petillesa.

Si cremava mos ulls el vostre esclat, siàu per mi, com un germà de casa, axí petit y dolç y al meu costat, sabèu? com en aquesta missa rasa!

Nosaltres saludem, agradablement sorpresos, aqueix nou poeta místic. I ens felicitem de la seva aparició al món de les lletres.

Perquè trobem molt més simpàtic un capellà que senti i s'expressi com un poeta, que un poeta que s'expressi i senti com un capellà.

XARAU

ROMEA

Després de consignar l'estrena d'una comèdia en dos actes, *Enyorada solitud!* d'En P. Bertrana, del resultat de la qual ja degueren enterar-se'n vostès pels diaris de cada dia, passarem a dir-los que el drama del senyor Recasens, *Fins a la mort*, no va deixar pas gaire satisfets als parroquians del «Romea», encara que fós molt aplaudit el seu autor el dia de l'estrena: Es tracta de una producció bon xic anticuada en la part tècnica. L'argument hi és, i fins resultaria interessant si no fós tractat tan infantilment. Ni una sola escena passional ha sapigut aprofitar el jove dramaturg reussenc per a enlairar una mica aquells personatges incomprensibles i antipàtics que rastregen sempre. I com que el diàleg tot és palla, no és estrany que la palla acabi per encendre's i es produeixi la catàstrofe. Sols hi ha d'encertat, la pintura de l'ambient. I aquell final, cavallers!... Aquell final melodramàtic no convença ningú, allò no passa ni al «Apolo». Res, una obra més, destinada al camp de la quietut. Quina llàstima!... Però com diantrel... ¿no s'havia escarmentat encara prou amb *El cegó Simó*, el distingit dramaturg senyor Recasens?

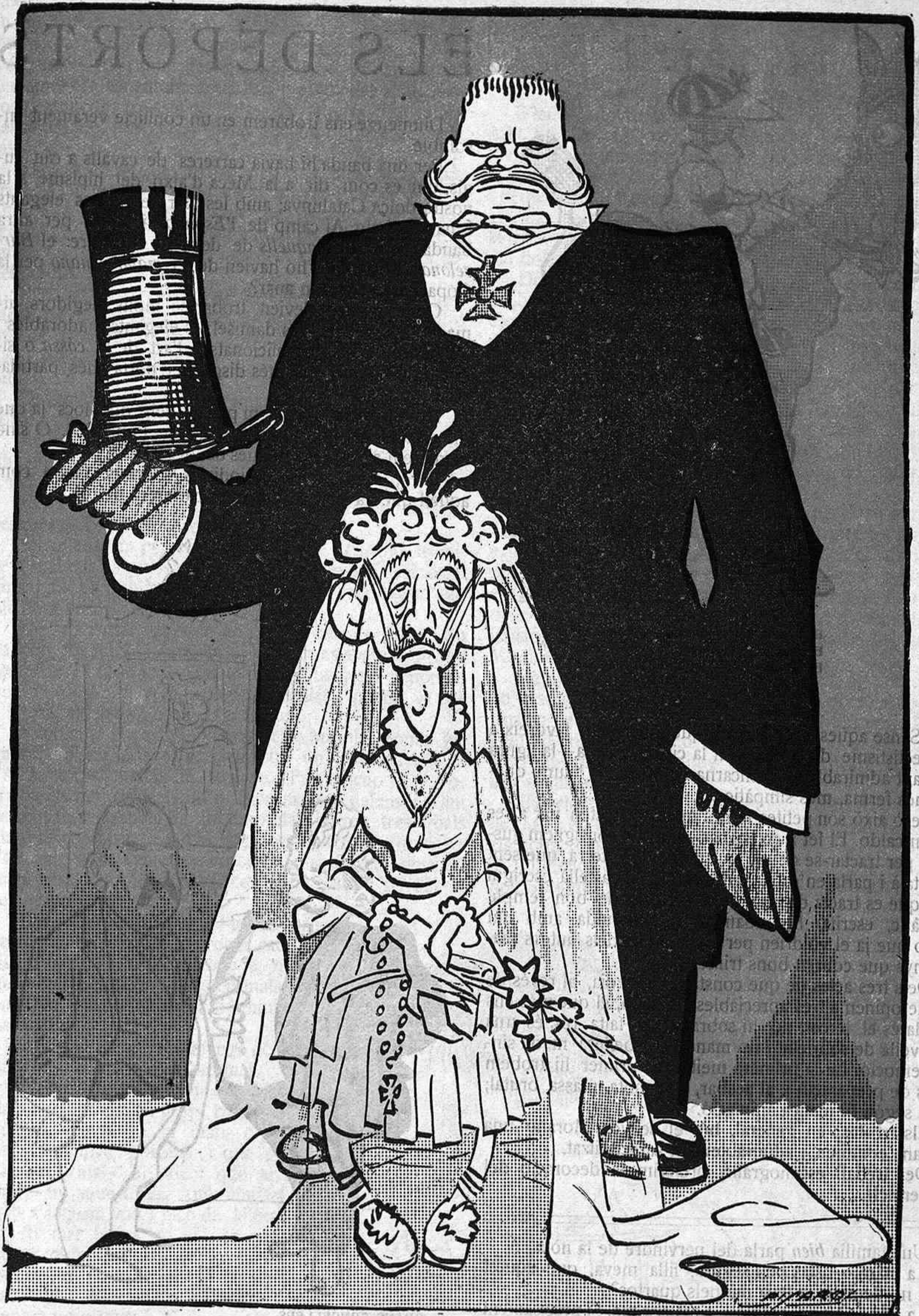
La senyora Fremont i els senyors Giménez i Bruquera, treballant inutilment com aquell que s'esforça en volguer treure aigua d'un pou sec.

—Del dramet en un acte, *Passional*, d'En Pere Galí, estrenat darrerament, i que a l'hora de escriure la present nota encara no hem vist, en parlarem la setmana entrant.

NOVEDADES

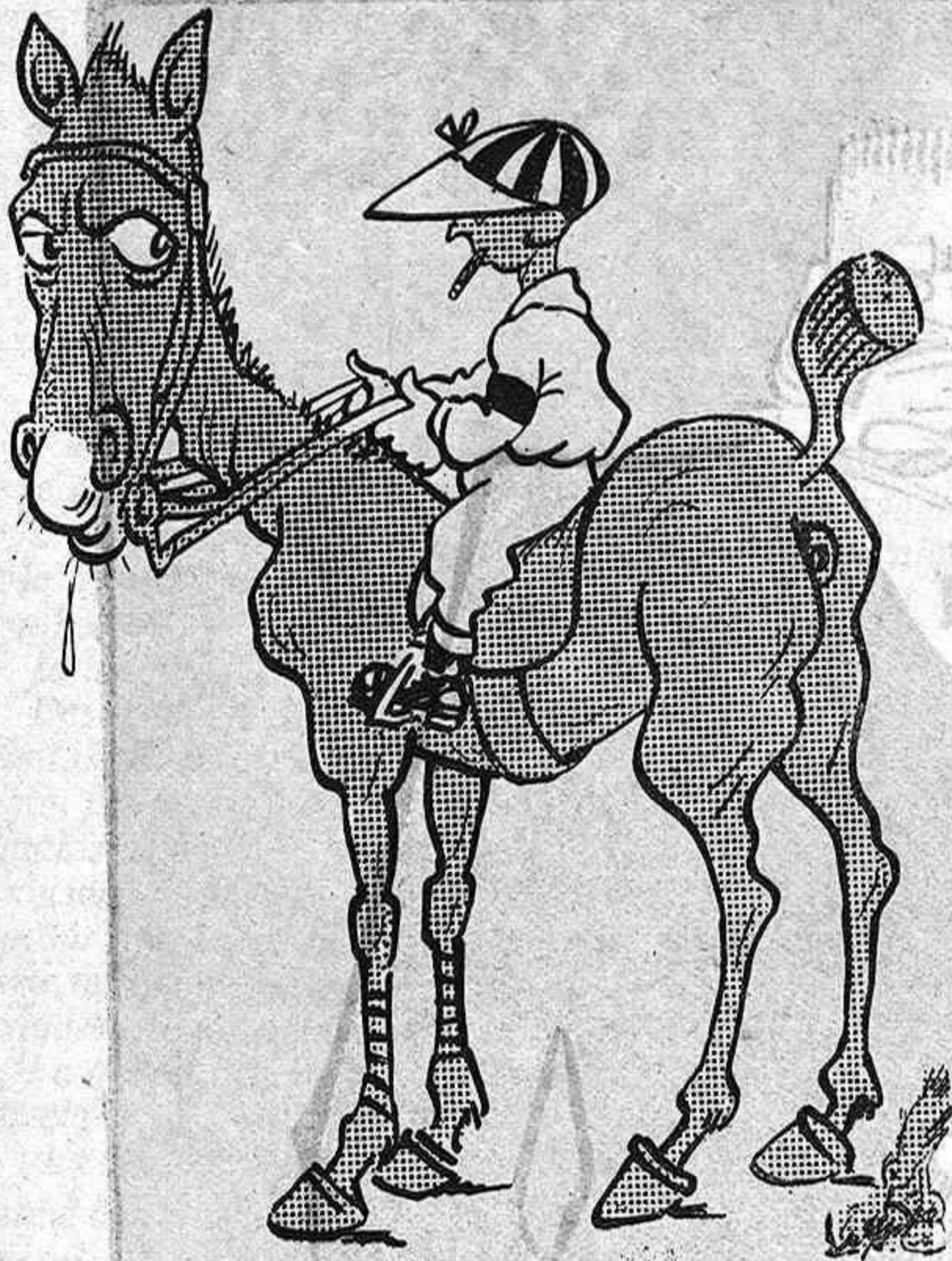
Ens dol en l'ànima que la tragèdia d'En Joaquim Montaner *La casa de las làgrimas*, no s'hagi estrenat en català. Ara ha sigut un bon èxit i estem segurs que aleshores hauria estat l'èxit de la temporada catalana. Perquè el drama està bé, inspirat en un assumpte real, fet amb traça i valentia, i dialogat sobriament, robustament, com deu haver d'ésser el diàleg d'aquesta mena d'obres de caràcter verista.

En lo que no estigué acertat l'autor és en calificar-lo de tragèdia de *costums catalanes*; podia haver-se estalviat de dir això, car lo que hi passa pot passar molt bé a tot arreu; l'acció és ben bé indeterminada de lloc i de temps, i això no és pas cap desmèrit per a una obra, ans al contrari. Igualment creiem que no hi havia cap necessitat de presentar emborratxat el protagonista, al final del primer

ELS CATOLICS APOSTOLICS I... LUTERANS

**— Veiam... Veiam si ni vestit aixís voldrà pendre't
per una santa innocència.**

El cavall.—Com quedem?... que vé o no vé?
 El genet.—Que t interessa molt sapiguer-ho?
 El cavall.—Es que m'agradaria conèixe'l.

acte. Sense aquesta relliscada—que únicament favoreix a un efectisme de contrast en la citada escena—la figura que tant admirablement encarna en Morano, hauria quedat més ferma, més simpàtica.

Però això són petites llunes que no afecten per a res al bon caldo. El fet a consignar—i que el consignem gustosos per tractar-se de un jove autor de la terra, que sent en català i parla en català, encara que en castellà escrigui—és que es tracta de una obra seriosa, de bon temple dramàtic, escrita honradament i construïda amb un garbo que ja el voldrien per a ells molts dels autors madrilenys que cobren bons trimestres.

Dels tres actes de que consta la tragèdia, al revés de lo que opinen altres apreciables revisters, el que més ens agrada és el tercer; no hi sobra ni hi falta res; és una meravella de sobrietat i no mancat de bellesa ni de sincera emoció. En la primera meitat del primer hi trobem excés de preparació i, al acabar, una nota massa brutal; en el segon hi manca animació.

Els artistes, en general, bé; el senyor Morano una filigrana contínua, i admirablement caracteritzat.

Del treball escenogràfic, preferim la decoració del primer acte.

Una família *bien* parla del pervindre de la nòia.
 La mare.—Estàs ben segura, filla meva, que aquest xicot no demana la teva mà pels quartos?

La filla.—Ai, no, mamà!... Seguríssima. Si precisament és un home que no els estima gens els diners.

—Com ho saps?

—Perquè tots els que té se'ls malgasta.

ELS DEPORTS

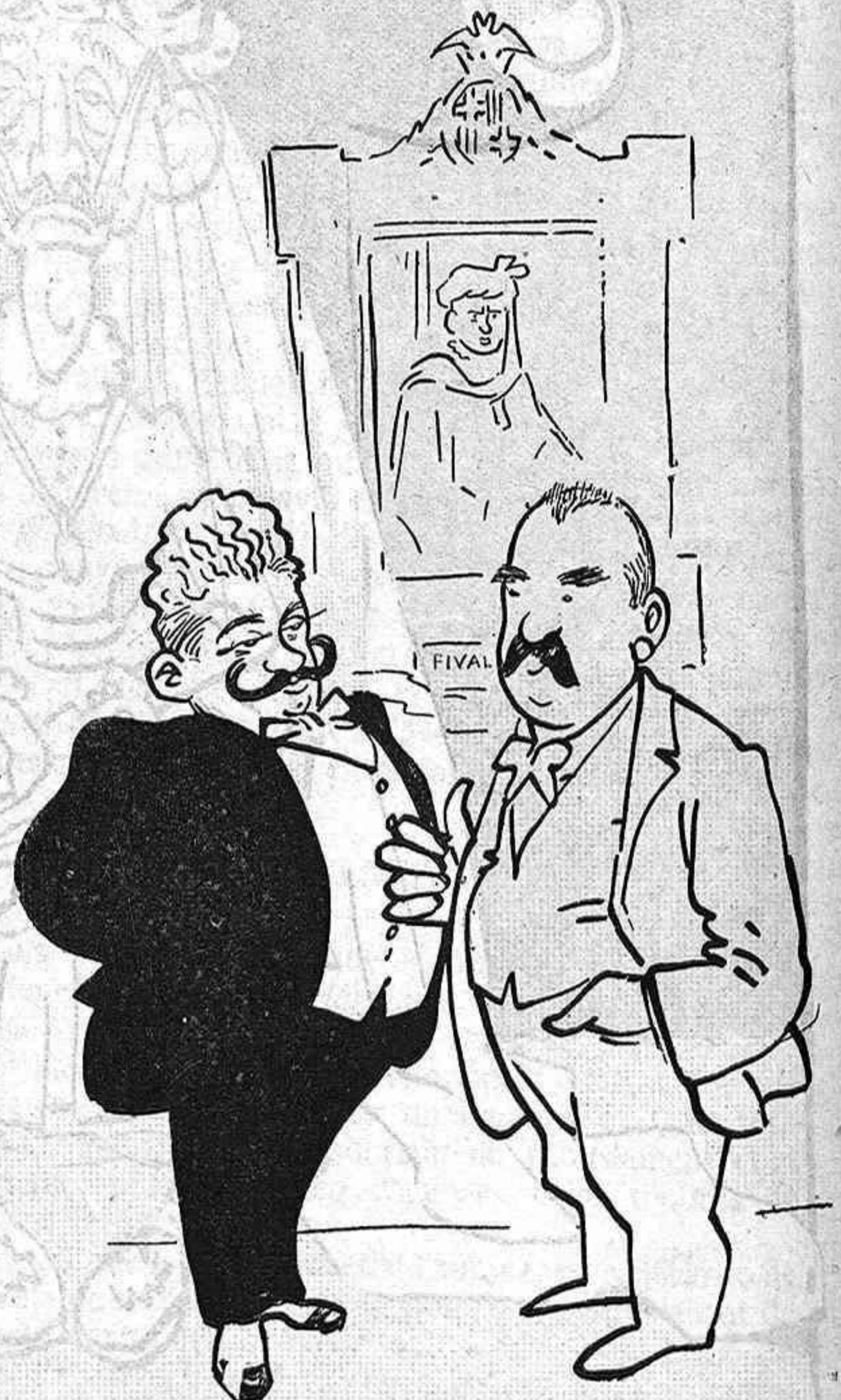
Diumenge ens trobarem en un conflicte verament insoluble.

Per una banda hi havia carreres de cavalls a càn Tunis, que és com dir a la Meca d'això del hipisme, a la nostra dolça Catalunya; amb les carreres dones elegants i maques i etc. Al camp de l'*España* hi havia, per altra banda, un partit d'*aquells* de deixa'm encendre: el *Barcelona* i l'*Español* s'ho havien de fer *mano a mano* per la Copa Barcelona. On anar?

Com nosaltres devien trobar-se molts llegidors aïmants dels cavalls, les damiselles elegants i adorables i els *colocados* i també aficionats a l'art de la *cossa* o sigui al futbol que com més disgustos porta més partidaris té.

Nosaltres ens decidírem per un dels dos llocs ja que dissortadament no posem el dó de l'ubicuitat. O sinó hauríem sigut a les dugues bandes alhora.

Però, com molts periodistes sportius, farem com aquell que ha anat a tot arreu i parlarem de tot.

GRANS CONCELLERS

—Amb deù n'hi ha prou, no et sembla?

—Es clar que n'hi ha prou, mentres aqueixos deù se sàpiguen mirar en aquest mirall.

NOTES D'ART

En primer lloc les carreres de cavalls arribaren, el diumenge, allò que se'n diu al seu període *álido*. Allà d'elegàncies femenines (les masculines no ens interessin) demanin! No les enumerarem una per una per a no fer-nos pesats com aquests cronistes de salons, cultivadors del caramello. Però vaja, hi havia lo bó i millor de cada casa.

Tant és aixís que arribarem a oblidar-nos de que erem al Hipòdrom i que devíem mirar cap a la *pelouse* i no cap a les tribunes. Parlant amb franquesa, ens tiraren més les dames ensenyant aquell bé de Déu d'escot i mitjes transparents, que no pas els cavalls i els seus gijets multicolors.

Però no perxò deixem de fer constar la nostra admiració pel senyor marquès de Villamejor. Té un parell o tres de cavallets que és de lo millor que hem vist. *L'Ukko* i *Le Dragon*, ens diran si mentim, foren els favorits del públic.

Després de lluir i comentar, jugar algún duret, al cotxe i cap a fer goma al passeig de Gràcia.

Realment les carreres de cavalls ens donen la tònica que ens mancava de gran ciutat. Convé que s'arrelin per a sempre.

Per altra banda el futbol no es creguin que desmesuresqués en res de les carreres, no.

Quan anàrem per entrar al camp de l'*España* trobàrem una cua llarguíssima per totes les portes. Ens ficàrem dins, i allí un publicaç com mai l'havíem vist. Estava allò plè com un ou.

De bell entrar vegérem en l'equip barcelonista an En Sancho, En Julià i l'Alcántara. Es a dir estava *au grand complet*. A l'*Español* passat d'En Miqueu, un fenomen que ha sortit a darrera hora d'Hospitalet i que no va pas a l'hora, els demés eren els mateixos.

I començà el partit i allí vegérem futbol i bones jugades. Allí En Julià se'ns demostrà un gran davanter i l'Alcántara el mateix de sempre, i En Sancho i En Torralba els mitjos ideals, i En Bau un gran defensa. Tant és aixís, que després de molt apretar ficaren tres goals als seus contraris i els n'hi hagueren ficat més a no ésser l'actuació d'En Zamora, el porter, que estigué senzillament estupendo parant pitotes imparables i salvant al seu equip d'un desastre.

Res, que si l'equip blau-grana presenta aquest *team* en el proper campionat, donarà feina. Ja els convé, que fa un parell d'anys que queden malament amb els seus nombrosos i entusiastes partidaris.

Aquests, sortiren diumenge del partit més contents que unes pasques.

I podríem fer punt final an aquesta llauna sinó fos un *cross catalá* que es verificà diumenge al matí organitzat pel «Catalunya Sportiva» i que guanyà l'Angel Vidal, un xicot que arribarà lluny an aquest pas. Amb vintiset minuts s'empassà vuit i pico de kilòmetres.

Al mar tenen un xic de canguelo per l'equip que diu-menge ens envia San Sebastian per a les regates de rem, campionat d'Espanya. A veure si ens donarà un disgust.

Que no badin els nostres bogadors!

FLY

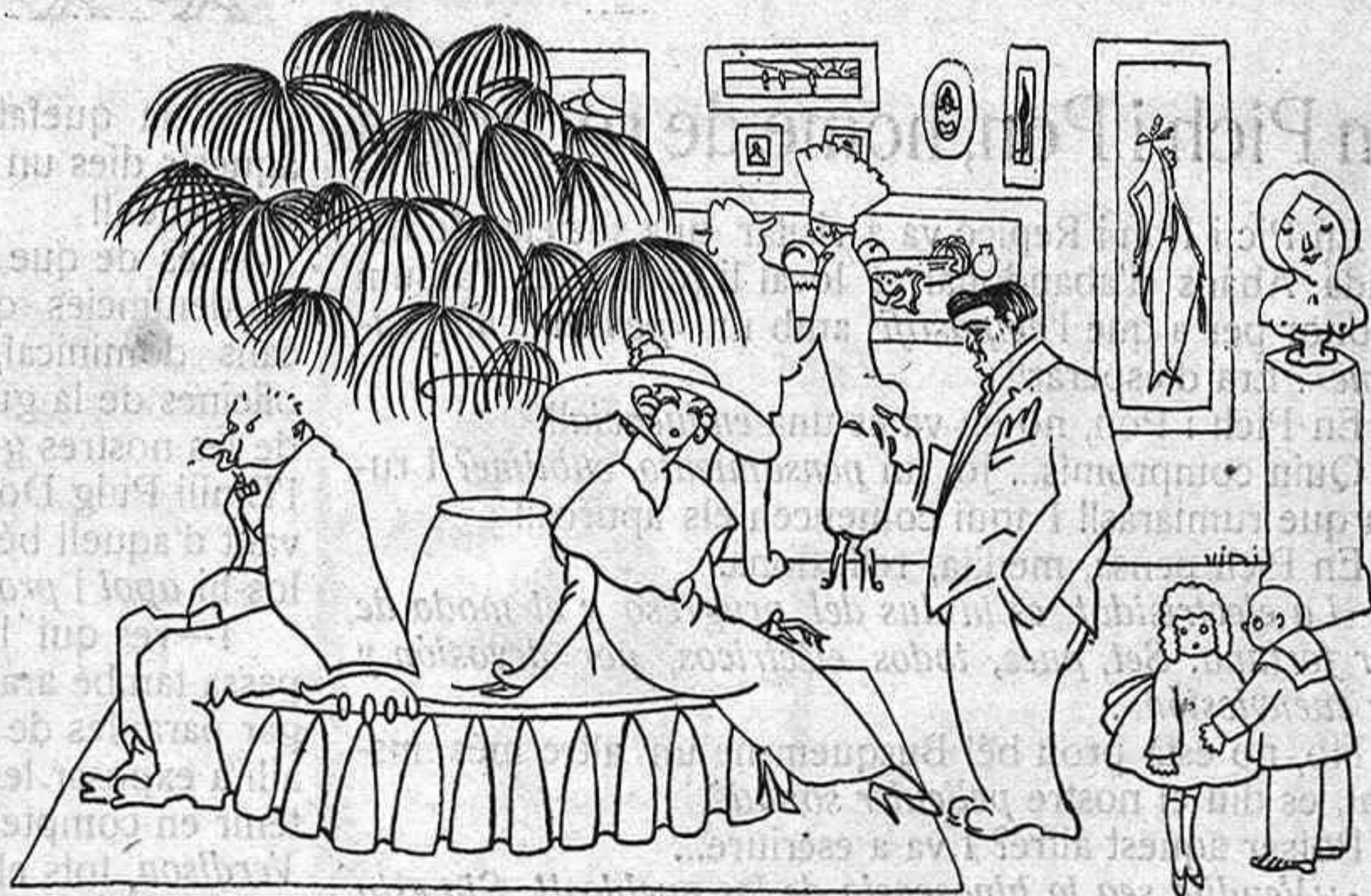
S'ha inaugurat solemnement l'Exposició de Belles Arts. En ella, *como no?*, hi ha de tot. Un nen amic meu dividia els líquids en mam, mam bó i mam ardent. Aixís mateix podríem dividir les teles, escultures, gravats joies i demés manifestacions artístiques actualment exposades al Palau del Saló de Sant Joan, sinó ens trobessim davant la trista perspectiva de fer: ecs! davant d'un altre mam, del dolent, sense remei de cap mena.

Déu sap; i els homes en són testimoni, que de temps fa abandonarem nostres innates aficions a mossegar i a esgarrapar; capgirats com una mitja encontres de cercar defectes en l'obra d'altri tractem de cercar-hi les belleses i de trobar que en tota obra exposada sinó total hi ha un mèrit relatiu. Però, ail el senyor López no està per a orgues, a sobre la porta de la botiga ha fet escriure allò de *amicus Plato* i en la Casa no s'admeten boles. Blanc lo blanc, negre lo negre, i de color de gos com fuig lo que ho sigui, de molt n'hi ha d'aquesta mena de pintura que un no sap si és gat o llebra.

Perfectament, les sales del primer pis estan perfectament presentades per a que es puguin veure les pintures exposades, ni una molesta a l'altra, el fons es sobri i per uns lletreros ens enterem de la colla a la qual pertanyen els expositors. Al Saló gran ja poden fer-hi sarau no els destorbaran pas les escultures i si trenquen aquell Sant Cristòfol femella o aquella font monumental del senyor Montserrat no es perdrà gran cosa.

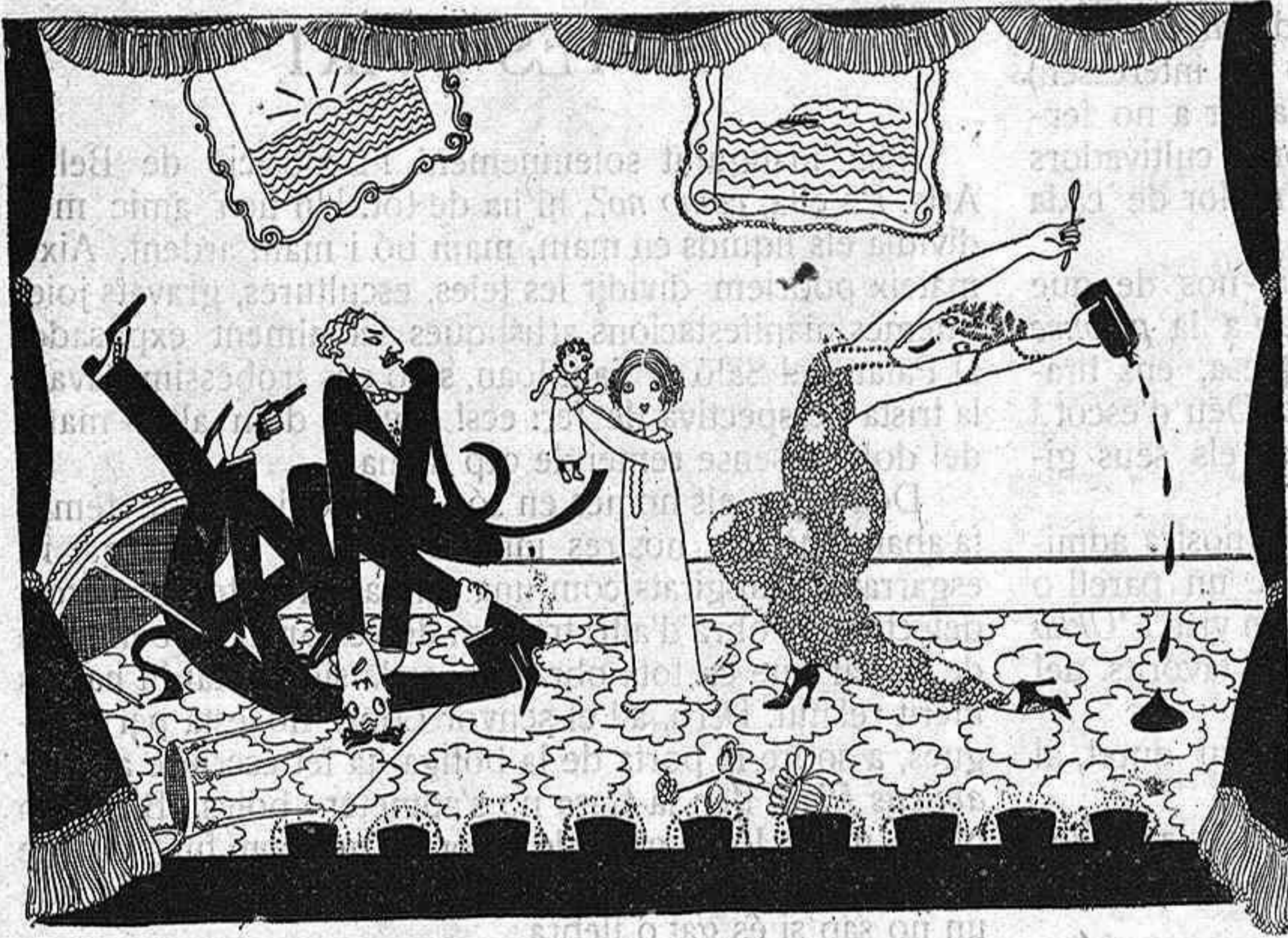
La instal·lació de les randes fa el seu goig i les demés no desdeixen. Quedem doncs en què l'estoix esta bé; ara parlem de les joies. No tenim avui pas temps per a fer-ho com voldríem i els lectors de L'ESQUELLA a qui aquests afers interessin tindran que seguir-nos encara dugues o tres setmanes.

Barrejant lo bó i dolent direm que corrent per aquelles sales en les ràpides primeres visites hom es fixa en els noms (uns bons i els altres dolents) de Sunyer, Utrillo (A.), Jimeno, Vázquez (C.), Vaireda, Casas, Carles, Rusiñol, Sotomayor, Mir, Galvey, Meifren, Borrell Nicolau,

A L'EXPOSICIÓ

—I si adquiríssim un Sunyer per a la torre?
—Per a la torre un sunyer?... Que no dormim prou bé amb màrrega?

GÈNERES TEATRALS—I.

Gran-Guinyol

Hugué, Blay, Llimona (J. i J.) i en fi un reguitzell tan llarg que no acabariem pas avui i procurarem seguir la setmana que començarà dilluns.

Ah! me'n descuidava, en l'actual exposició els organitzadors han tingut el bon acert d'aixecar una capella a Sant Isidre Nonell, martre. Els qui en vida el lapidaren avui l'adoren. Què s'hi farà? Ara que la capella aquesta on es veneren les relíquies del gran pintor és lo més sever i lo més ben disposat de l'exposició. Exceptuant aquelles paneres amb flors de paper fi, naturalment,

MATEU REI

En Pich i Pon, home de recursos

En Pic i Pon i Repicó va a visitar una societat de barriada. Abans d'abandonar el local li presenten l'àlbum d'honor per a que l'empastifi amb un «pensamiento sublime». Era d'esperar!!

En Pich i Pon, no en va és una *eminencia*!!

Quin compromís... Jo, un *pensamiento sublime*? I rumia que rumiaràs!! I aquí comencen els apuros!!

En Pich pensa, medita, reflexiona.

«*La electrisidat es la lus del prugreso y el modo de acer fortuna. Set, pues, todos eléctricos, por devosión y por cuenvicsión*».

No, no està prou bé! Busquem-ne un altre més inspirat, es diu el nostre *peliculer sanadó*.

Potser aquest altre? I va a escriure...

«*¡¡Vendida sea la hinosensia de los pueblos!! Sin esta virtud el sanado español no ubiera oido jamás la boz de la minoria piquesca. (?)*»

Però... ¡ca! no surt i barrina que barrinaràs per si tro-

bava un *pensamiento sublime* que no resulti d'una sublimitat d'estar per casa.

Més En Pich i Repicó, el de l'immortal i històrica frase: «la sala de l'Orfeó Català reuneix excel·lents condicions *aquàtiques*», és home que no s'apura, i amb la mateixa tranquil·litat que convidà al *sanyò* bisbe a les proves del «Christus», va estampar la seva acreditada firma en l'àlbum, deixant—¡oh felix idea!—un espai en blanc.

—I doncs, *sanyò* Pich, que no ens vol dedicar cap frase encoratjadora — li pregunta intrigat el President de la casa.

—Si home, no faltava més; però aquest jove, que és periodista escriurà el *pensamiento*. Ells en saben més, sap, d'aquestes coses!

I el fidel periodista que l'acompanyava escrigué una frase eloqüent, felicíssima, digna d'una emi-

nència periodística com En Dalmases Gil. I quan, temps a venir, s'escrigui l'història del «futur català ilustre», si l'autor llegeix el susdit *pensamiento*, dirà que En Pich sabia escriure tan bé, que molts li deien el «*Cervantes larragonino*».

Si EnP i chiPon no fos ja tan *gran* mereixeria ésser-ho!

Té cada cosa digna del més gran dels homes grans!

Què donaria l'Alemanya per a tenir un *Picponburg*! No en faria pas poc de temps que el kaiser passaria els istius a Biarritz!

TENU

ESQUELLOTS

A la quefatura de la nostra guarda urbana hi ha aquests dies un gran i justificat rebombori. I quina sort que tenen!!

Des de que «a cân Ribé» es cuiden de rebre i cursar les denúncies que, per incumpliment de la llei del des-cans dominical, fan les nostres obreres de l'agulla, les oficines de la guarda urbana s'han convertit en la «Meca» de les nostres gentils i aixerides modistetes. I En Ribé, i l'Emili Puig Domenech es desfan, com uns *bolados* davant d'aquell bé de Déu de xicotetes que van a demanar-los-hi *apoi* i *protecció*.

I—ves qui ho diria!!—el nostre Pagès i Rueda, es passa també ara els dies a la quefatura, ajudant a prodir-gar paraules de consol a les xamoses xicotetes que van allí a exposar les seves justes queixes al bon Ribé, sense tenir en compte que allí on hi han En Ribé i l'immens *Verdison*, tots els demés fan *salat*, i més els qui, com En Pagès i Rueda fan *cara* de recaudador o inspector de la secreta.

Els carnicers, en un míting, cridaren: «A baix l'Ajuntament».

I l'endemà apujaven la carn de tres rals el quilo.

Mal cridat, doncs, abaix l'Ajuntament.

Lo que havien de cridar és: amunt la vedella!...

El Municipi, en aquesta ocasió, ja està bé allà on és: en la més ridícula de les situacions.

Dimarts passat la sardina anava a dos rals la tersa.

Heu's aquí una data que deuria consignar-se amb lletres d'or damunt de marbre blanc.

Perquè d'ençà de la guerra, no hi ha res que escassegi més que la sardina.

I sinó que ho diguin les dones. Les dones que van a la plaça.

Tan mateix sembla que'l Govern va decidit a l'incautació dels barcos mercants.

Lo que més convingui.

I si amb els espanyols no'n tenen prou, que recordin els nostres governants que en els ports hi descansen un grapat de vaixells alemanys.

Aquests, aquests són els que haurien d'anar al davant.

Grans reformes anuncien per al seu hostatge social els *acaudalados* socis del Círcol del Liceo.

Diu que s'hi gastaran molts mils duros. I es comprèn la majoria d'ells els han guanyat a cabaços amb motiu de la guerra.

Per això les reformes seràn kolosals com el kanó que bombardejava París.

Tot ho engrandiran.

Imaginïn-se que la cèlebre *Peixera* la convertiran en un Aquarium.

Es clar; els pops s'anaven fent grossos i no hi cabien.

Havem vist els plànols del Passeig Marítim que es projecta construir des de la Farola fins al Camp de la Bota.

I un cop contemplats, no podem menys d'exclamar: Déu n'hi doret!... Si els nostres néts el veuen acabat, ja faràn prou.

Es lo que deu dir-se el mateix Cambó, padrí del monument en projecte:

—Tinguéssim un ministeri que durés tant, com duraràn aquestes obres!...

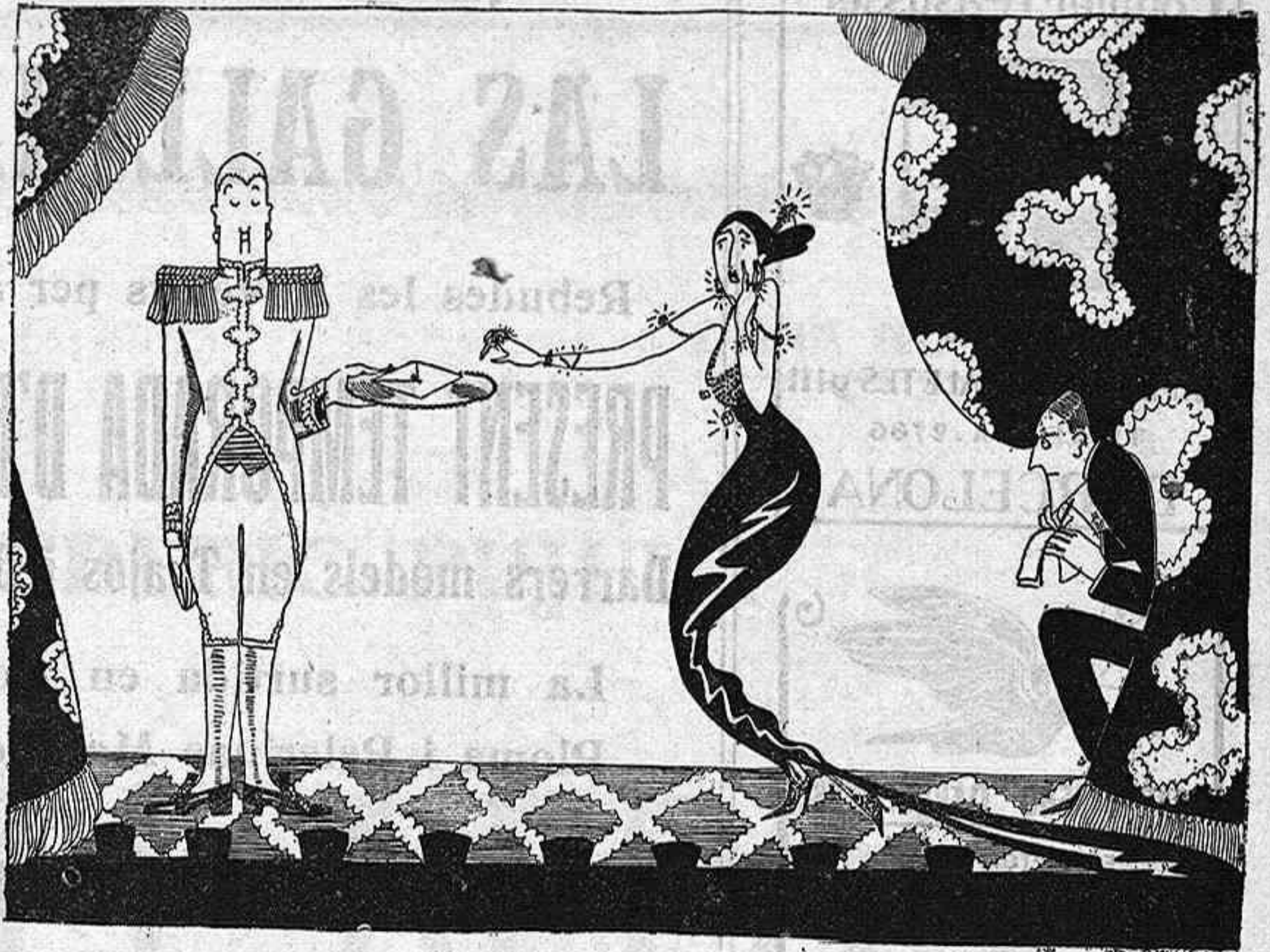
Tot serà de pedra picada!...

De les notes diàries del Govern Civil:

«El governador ha recibido anònimamente un reloj que le fué robado a un ex magistrado del Supremo.»

Encara hi han lladres honrats.

Però més bromistes que honrats, per això.

GÈNERES TEATRALS—II.

Comèdia-Vaudeville

Els andalusos seràn tan graciosos com vulguin, però demostren tenir molt poca pupila.

Afigurin-se que l'Alcalde i un regidor de l'Ajuntament de Sevilla venen a Barcelona per a estudiar el sistema de neteja de carrers.

Que els portin a passejar pels carrers del districte V. Quedaràn servits!

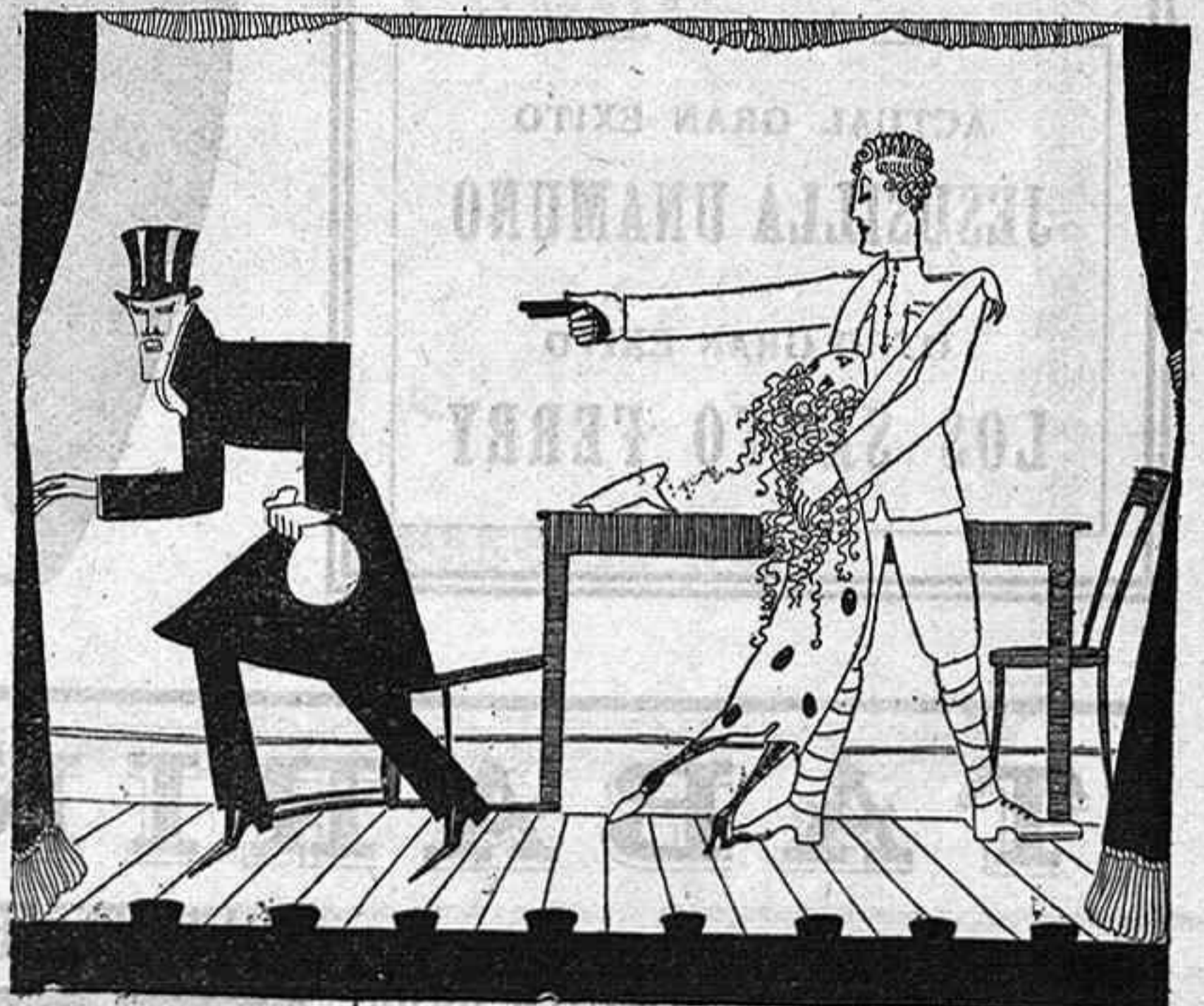
Un nen mal criat interromp a sa mare que està de conversa en una animada tertúlia.

La mamà el repta molt enfadada:

—Nen!... et prohibeixo que parlis mentres enraono jo.

El xicot, amb tota la santa innocència:

—Ai, mamà!... digues que hauré esperar parlar quan seràs al llit...

GÈNERES TEATRALS—III.

Drames de guerra

ESTEVE RIERA

Confiter i Pastisser

Pa de luxe

RAMBLA D CANALETES 911

TELÈFON. A. 2766

BARCELONA

MENSAJERO BARCELONÉS

ESCRIPTORI PÚBLIC

S'admeten cartes en llista

Repartiment de cartes, circulars, esqueles i petits paquets

Avisant-nos per telèfon es passen a recollir a domicili, cartes i petits paquets per a on convingui

Places del Beat Oriol
i del Pi, núm. 10

TELÈFON A 4499

MAGATZEMS

LAS GALERIAS

Rebudes les Novetats per a la

PRESENT TEMPORADA D'ESTIU

Darrers models en Trajos i Bruses

La millor surtida en Colls

Ploma i Pelerinas Marabout

Las Galerías

sempre ven a preus reduits

Ronda de Sant Antoni, 13 i Tamarit, 164

PREU FIXE

Telèfon A 4464

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositorio:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÀ · Rambla San José. 14.

Hijos de VIDALY RIBAS · Hospital. 2

FARMACIA DEL LICEO · San Pablo. 1

VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña

FARMACIA LA CRUZ

en todas las buenas farmacias.

**CALÇATS FINS
I ECONÒMICS
DE TOTA MENA**

LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDELLERS, 25
BARCELONA

EDEN CONCERT

Asalto, núm. 12

Teléfono 3332 A

El mejor music-hall de España

Continuos grandes programas de
artistas de verdadero
primer orden

ACTUAL GRAN ÉXITO

JESUSILLA UNAMUNO

OTRO GRAN ÉXITO

LOS SANTO FERRY

**ANEMIA, CLOROSIS, PALIDEZ,
DEBILIDAD, OPILACIÓN, ESTERILIDAD, DESGANA,**
se curan rapidamente usando las célebres

**PILDORAS
RESTAURADORAS
DE LA SALUD
DE
GONZALO FORMIGUERA**

De venta en todas las principales farmacias y depósitos de específicos de España, América y Filipinas a 2'50 Ptas el frasco de 100 pildoras y 1'50 Ptas el de 50 pildoras. - Son falsificados los frascos que no digan **GONZALO FORMIGUERA**.

Depósito General - G. FORMIGUERA - Diputación, 304 - BARCELONA

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES

RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2
TELÉFONO 4115

OBRA NOVA

OBRA NOVA

FREDERIC PUJULÀ

EN EL REPÒS

DE LA

TRINXERA

Cartes del soldat a l'amic

Un tom en 8.º

Pessetes 3'50

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

Antoni Llorens i Llibre, Rambla del Mig, 30, Llibreria Espanyola, Barcelona. Còpia: 1984. N.º 2

L'INCAUTACIÓ

--Ves-te'ls embutxacant i, quan ne tinguis prous, avisa.